

NOTITIES UIT DE IJSSELMEERPOLDERS–14: *PEZIZA BOLTONII*

Atte van den Berg

Wittemerslag 17, 8131 WH Wijhe

van den Berg, A. 2017. *Peziza boltonii*. *Coolia* 60(3): 129–130.

A recent collection of the rare *Peziza boltonii*, found in the sand pile around the base of a wind-thrown beech tree, is described and illustrated.

Op 5 oktober 2016 ging de wekelijkse excursie van de WMOIJ naar het Roggebotzand (Oostelijk-Flevoland). Omdat het de laatste weken erg droog was geweest, werd besloten naar het meest vochtige stuk te gaan. Dat bleek een goede keus, want hoewel de aantallen per soort niet groot waren, viel het totaal aantal erg mee (83). Een van de leukste vondsten was die van de Violette duinbekerzwam, *Peziza boltonii* Quèl.

Hoewel er in het Roggebotzand wel delen zijn die enigszins aan de duinen doen denken, was dat in het gedeelte waar we deze bekerzwam vonden beslist niet het geval: we troffen hem aan op een heuveltje, dat door het omvallen van een beuk was ontstaan. Het bos zelf had een humusrijke bodem.

De determinatie van de Violette duinbekerzwam leverde weinig problemen op, want behalve de kleur zijn het vooral de donkerviolette korreltjes op de buitenzijde (het receptaculum) die opvallen en de determinatie vergemakkelijken. Bij oude exemplaren zijn de donkerviolette korreltjes op het receptaculum vaak verdwenen en kom je met de sleutel van Hohmeyer (1986) eerder uit op de Olijfbruine bosbekerzwam (*Peziza badioconfusa*). Ze hebben een sterk op elkaar lijkende sporenornamentatie.

Jammer genoeg staat er in de tabel van Hohmeyer niet bij wanneer een soort fructificeert. De Violette duinbekerzwam is volgens Benkert (2010) een najaarssoort, terwijl de Olijfbruine bosbekerzwam volgens hem een voorjaarssoort is. Medardi (2006) vermeldt voor de Violette duinbekerzwam: “van de herfst tot het voorjaar” en voor de Olijfbruine bosbekerzwam (als *Peziza phyllogena* Cooke = *P. badioconfusa* Korf): “in het late voorjaar en de zomer”.

Volgens het kaartje in de Verspreidingsatlas is de Violette duinbekerzwam behalve in de duinen ook gevonden in Zuid-Limburg (Bronckers 2001), Noord-Brabant en op Oud-Beierland bij Numansdorp

Figuur 1. Violette duinbekerzwam, *Peziza boltonii*.
(Foto: Ieko Staal)

Beschrijving *Peziza boltonii* Quél., Violette duinbekerzwam (uit het Roggebotzand).

Vruchtlichaam: onregelmatig bekervormig (30 mm Ø) met opstaande rand, hoogte 10 mm.

Hymenium: donkerpaars. Receptaculum: donkerpaars, met zwarte vlekjes bestaand uit onregelmatig gevormde cellen, van rond tot langwerpig.

Sporen: ellipsoïd, geornamenteerd met stompe, kleine wratten, met twee grote guttules, die bij rijpe sporen niet duidelijk zichtbaar zijn; 15,4–16,7 × 8–10,5 µm.

Asci: ca. 265 × 17 µm, 8-sporig, J+, operculaat.

Parafysen: dun, draadvormig, gesepteerd, 4 µm breed.

De Beknopte Standaardlijst (Arnolds & van den Berg, 2013) verwijst bij de Violette duinbekerzwam via noot 2351 voor beschrijving en plaat naar Medardi (2006, p. 181). Hierin staan als sporenmaten opgegeven: 15–18 × 9–10 µm. Ter vergelijking: overige sporenmaten die genoemd worden zijn: Hohmeyer (1986): 15–18 × 7,7–9 µm; Dougoud (2001): 15–18 × 7,5–9 µm; Benkert (2010): (15–)16 × 18 (–20) × (7–)8–10 µm; Bronckers: (14–) 15–17 (–17,5) × 7,0–(7,5–)8,5 (–9,0) µm; Hansen & Knudsen (2000): 15–18 × 7,5–9 µm; Spooner (2012): 16–19 × 7–9 µm.

(Zuid-Holland). Zover door mij is na te gaan komt hij in Zuid-Limburg en bij Numansdorp op kalkrijke bodem voor. Ook de bodem van het Roggebotzand is kalkrijk.

Het zoeken naar gegevens over de Violette duinbekerzwam leverde toch wel interessante zaken op. De vondst bij Numansdorp op of bij een molshoop (van den Berg, 2014) was niet de enige op een molshoop. Benkert (2010) vermeldt een vondst “auf humosem Maulwurfshaufen” (op een humeuze molshoop). En ook: “neben den Gleisen zwischen eingetretenen Schottersteinen” (naast rails tussen aangestampt steenslag). Dougoud (2001) sleutelt hem uit in zijn “Clé des Discomycètes carbonicoles” op brandplekken. Medardi (2006) vermeldt als habitat: “in groepen op zandige plekken in de duinen, ook binnen meters van de waterkant”.

Met Nordic Macromycetes I (Hansen & Knudsen, 2000) kom je alleen op de Violette duinbekerzwam via “brandplekken en paddenstoelenbedden”, maar in de tekst staat “op kalkrijke of kleiïge grond in bossen”. Kies je voor “op grond of hout” dan kom je op *P. phyllogena*, met de vermelding “vooral op Salixstammen” en anders zijn er nog een aantal mogelijke keuzes, waaronder een met een violet hymenium, zoals *Peziza celtica*. In een tabel van Brian Spooner (2012) staat bij *Peziza boltonii*: “in duinen of op zandige grond”.

De conclusie lijkt te zijn dat *Peziza boltonii* vaak voorkomt op plaatsen waar de bodem wat kalkrijk is en/of waar vermoedelijk de concurrentie niet al te groot is.

Literatuur

- Arnolds, E. & van den Berg, A. 2013. Beknopte Standaardlijst van Nederlandse Paddenstoelen 2013. Uitgave NMV.
- Benkert, D. 2010. Seltene und kritische Pezizales-Funde (Ascomycota) aus der Bundesrepublik Deutschland. *Z. Mykol.* 76: 34–40.
- Bronckers, R. 2001. *Peziza boltonii* Quél., een verrassing in hartje Maastricht. *PSL Nieuws* 8(2): 10–12.
- Dougoud, R. 2001. Clé des discomycètes carbonicoles. *Doc. Mycol.* 30(120): 15–29.
- Hansen, L. & Knudsen, H. 2000. Nordic Macromycetes, vol. 1: Ascomycetes. Nordsvamp, Kopenhagen.
- Hohmeyer, H. 1986. Ein Schlüssel zu den europäischen Arten der Gattung *Peziza*. *Z. Mykol.* 52: 161–188.
- Medardi, G. (red.) 2006. *Ascomyceti d'Italia*. AMB, Trento.
- Spooner, B. 2012. Key to *Peziza*. Zie www.fieldmycology.net